

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenc Publishing Company, (A Corporation)
Frank Baker, President; Ignas Hude, Treasurer; Joseph Lapeha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA ČRNO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7.—; ZA POL. LETO \$3.50; ZA ČRNO LETO \$2.—.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven sobot, nedelj in praznikov.
"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1248

POLJSKI ODGOVOR RUSIJI

Po dolgih posvetovanjih je poljska zamejna vlada sporočila sovjetski vladi, da je pri volji razpravljati z Rusijo vsa "neresena vprašanja", toda pod pogojem, da v tej zadevi ne bodo kot posredovalci med obema državama zastopniki Združenih držav in Anglije in da so tudi navzoči pri pogajanjih.

S tem je Poljska takorekoč zavrgla ponudbo Rusije, da sami razpravljajo o medsebojni meji ter mesto tega predlagajo kot posredovalke Združene države in Anglijo. Da zastopniki posredovalnih držav prisostvujejo na skupnih pogajanjih.

Poljska s svojo izjavo odklanja mejo lorda Curzona in mejo, katero je Rusija začrtala leta 1939, s katero je vzela Poljski del Poljske vzhodno od Curzonove črte in v katerem živi 11,000,000 Belorusov in Ukrajincev, to je Rusov.

V svojem odgovoru pa Poljska izraža "iskreno željo za poljsko-sovjetski sporazum, ki bo pravičen in za obe stranki sprejemljiv." Ob istem času pa odreja Rusiji pravico do ozemlja med mejo iz leta 1939 in Curzonovo črto iz leta 1919. Poljska poleg tega še želi, da so obnovljeni poljsko-ruski diplomatski odnosi, predno se prične pogajanja štirih držav.

Angleški vnani urad, ki je neumorno delal ves čas, od kar je Rusija ponudila Poljski svoje pogoje, da poljska vlada v svojem odgovoru ne bi razdražila Rusije, je poljsko izjavo takoj izročila ruskemu poslaniku Fedorju Guseju in ameriškemu poslaniku Johnu G. Winantu in seveda izjava je bila tudi poslana v Moskvo. Poročilo iz Washingtona pravi, da je državni departament že prejel obvestilo.

Poročilo iz Londona naznaja, da bo poljski ministrski predsednik Stanislaw Mikolajczyk odpotoval v Washington in bo skušal na stran Poljske pridobiti predsednika Roosevelta in državnega tajnika Cordella Hulla.

Rusija je opetovano izjavila, da smatra vprašanje glede rusko-poljske meje za zadevo, ki se tiče samo Rusije in Poljske, toda v Londonu se je pričelo obsežno diplomatsko delovanje, ko je Rusija stavila svoje pogoje 11. januarja.

Angleška vlada, čije zastopniki so bili s poljsko zamejno vlado v stalni zvezi tekom treh dni njenih razprav, je izjavila, da je pripravljena storiti vse, da pripomore, da pride med Poljsko in Rusijo do prijateljskega sporazuma.

Ruska vlada v svoji izjavi, v kateri je Poljski ponudila svoje pogoje, pravi, da je ob času razdelitve Poljske med Nemčijo in Rusijo leta 1939 vzela ono ozemlje, ki v resnici pripada Rusiji. kajti tamošnji narod se je pri ljudskem glasovanju leta 1930 izrekel za Rusijo. V severnem delu žive Belorusi, v južnem pa Ukrajinci in vseh skupaj je 11 milijonov. Poljska pa tega plebiscita ne priznava in zahteva deželo za sebe.

S tem je zamejna poljska vlada pokazala, da je jako nezadovoljna, ker hoče v svojih mejah imeti 11 milijonov naroda, ki ni poljski.

Poljska zamejna vlada v svoji izjavi nikakor ne zastopa pravega stališča in ji v tem tudi nikdo ne more dati prav. Sicer pa bo Rusija mogla sama določiti svoje meje s Poljsko brez privoljenja poljske vlade. In Curzonova črta, ki jo je predlagala Rusija, je približna meja med obema narodoma. Zato bo za Poljsko najboljše, ako prizna, da nima nikake pravice do ozemlja, na katerem žive Rusi in se mu odpove, zlasti še, ker ji je Rusija svetovala, da si more razširiti svoje meje proti zapadu na račun Nemčije in ji vzame one pokrajine, ki jih ji je Nemčija tekom stoletij vzela.

AMERIKANCI OBSTRELUJEJO CASSINO

Amerikanci so, zasedli 1475 čevljev visoko goro Monte Trocchio, zadnjo gorsko oviro pred Cassinom ter so pričeli strahovito z artilerijo obstreljevati Cassino in druge kraje v Gustav utrjeni črti.

Posebno poročilo iz zavezniškega glavnega stana nazna-

nja, da je gora padla v soboto in da Amerikanci prodirajo po vzhodni strani proti Cassinu, od koder so oddaljeni samo dve milj. Edina ovira do Cassina je ozki potok Rapido.

V svojem prodiranju po vzhodni strani z goro Trocchio Amerikanci niso zadeli na kak poseben odpor, kar pomeni, da so se Nemci umaknili v Cassino.

ČITATELJEM JE znano, kako se je vse podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zagotovijo redno dopolnilje lista, lahko grede upravitelstvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVLILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

NIKOLA TESLA — VELIK JUGOSLOVAN, ČAROVNIK ELEKTRIKE

Dne 7. januarja tega leta je minulo eno leto, odkar je preminul eden največjih in najslavnejših Jugoslovancev, Dr. Nikola Tesla, ki je bil učenjak in iznajditelj, moderni čarovnik in največji znanstvenik na polju elektrike. Ker je bil dr. Tesla človek, na katerega je ponosen vsak Amerikanec, poleg seveda vsakega Srba, Slovenca in Hrvat, sem se namerila, da ob obletnici njegove smrti napišem nekaj vrstic za naše slovenske časopise o njem. Da bi jaz opisovala njega ali njegovo delo, je nemogoče in zato sem izbrala izerpeke iz raznih njegovih pism in nagovorov kakor tudi nekaj izerpkov raznih prominentnih ljudi, prijateljev in znancev dr. Tesle, ki precej jasno opisujejo in predstavljajo tega velikega moža.

Nikola Tesla je bil rojen v Smiljanu, Jugoslaviji leta 1857, v mesecu juliju. Njegov oče je bil svečenik pravoslavne cerkve, znan pisatelj in govornik, jezikoslovec in matematik. Njegova mati je bila iznajditeljica. Osnovno šolo je dočel v Gospiču, realko pa v Karlovcu. Štiri leta je bil na politehnični šoli v Gradcu, obiskoval je praško univerzo skozi dve leti in tam posvetil največ svojega časa fiziki, matematiki in elektriki. Dospel je v Ameriko leta 1884 in je imel samo 4 cente v žepu. Kmalu nato je vstopil v laboratorij Th. A. Edisona v Orange, N. J. kjer je bil nekaj časa in si je nato ustanovil svoj lastni laboratorij na Houston Street v New Yorku. Ko pa je laboratorij postal plen požara, se je Tesla umaknil v svoje privatno stanovanje in v hotele.

V tem let je Tesla postal znan kot čarovnik elektrike. Več kot 900 patentov nosi ime Nikola Tesla. Slednje iznadbe so mu prinesle največ slave: Teslov transformator; indukcijski motor, v katerem se spreminja električna energija v mehnično silo z mnogo večjim učinkom, nego pri direktnem toku; princip rotirajočega magnetičnega polja, ki je uporabljen v transmissiji električne sile iz Niagara slapov; sistem bločnice za razsvetljavo; in neštivilni dinamo transformatorji in drugi električni aparati.

Ni čuda, da je nad 2,000 osebam prisostvoval pri pogrebni slavnosti. Tako tudi ni čuda, da je prejel Dr. Sava N. Kosanovića, Teslov mečak, na stotine brzojavk, izražajočih sočustva ob njegovi smrti. Prejel je brzojavko od samega predsednika Roosevelta, Henry A. Wallace-a Herbert Lehmana, Millikan-a, in nešteti drugih. Teslov tovariš na znanstvenem polju je pred nekaj leti za-

pisal: "Ako bi moral izločiti iz našega industrijskega sveta rezultate Teslova dela, bi se kolesa vseh industrij ustavila, naši električni vlaki in vozovi bi zastali, naša mesta bi bila temna, a naše jeklarne in tovarne bi bile mrtve in tihe. Njegovo delo je poseglo tako daleč, da je z njim prepletena vsa industrija. Ako bi se nam naenkrat odgnalo Teslovo delo, bi zavladala tema in začeli bi padati v barbarstvo."

Tako je zapisal G. Behrend, ki je poznal dr. Tesla in razumel njegovo delo in iznajdbo. Kaj več mora kdo reči ali zapisati o Tesli!

Spomladi leta 1942 je dr. Nikola Tesla naslovil ameriškim Jugoslovancem pismo, iz katerega nekoliko citiram, ker čutim, da je razvidno iz njega, kako velik jugoslovanski Amerikanec je bil.

"Mojim bratom v Ameriki! — Predsednik Roosevelt in šef produkcije Donald Nelson sta zopet poslala poziv ameriškemu narodu, delavcem in posloдавcem, naj po svojih močeh pomagajo izpolniti načrt vojne produkcije. Izpolnjevanje naročila slavnega ameriškega predsednika in največjega generala v zadnjih stoletjih je dolžnost vsakega poštenega človeka. Za izpolnjevanje tega pa je potrebna med nami sloga. Vsak razdor med tistimi, ki naj bi dali od sebe vse, kar morejo, škoduje skupnemu prizadevanju in daje podporo zlu."

"Zaradi tega, bratje in sestre, kot najstarejši Srbi, Jugoslovani in Amerikanci naše krvi v Združenih državah, vam pošiljam to pismo in vas prosim, da izpolnjujete naročilo predsednika Roosevelta. Naš narod kaže tako moralno moč, da nas ves svet spoštuje. Kar so stari naši bratje v stari domovini, je vredno duha, ki je navdahnilo našo narodno pesem. Kakšno duševno moč, kakšno odločnost, neustrašnost in junaštvo so pokazali tisti naši mladi dečki, ki so pred očmi nemških pušk poslušno zaklicali: 'Mi smo širski otroci! Streljajte!' Kako ponosni smo v zavesti, da v vsej svetovni zgodovini ni tako veličastnega zgleda. Ti naši mučeniki bodo stoletja živeli v naši spominu in nas navduševali za nesmrtna dela."

"Ne dovolimo, da bi veličastje trpelo zaradi hujkanja k sovražstvu — ne proti silam zla temveč proti svojim bratom. Usoda Srbov, Hrvatov in Slovencev v stari domovini je nerazdružna, pa naj sovražnik poskuša karkoli hoče. Tukaj je neprimerno lažje izvrševati dolžnost, kot pa v krvavih spopadih na Balkanu. Močnejši, silnejši in plamenitejši smo,

če smo složni. Složni izvršujemo naše dolžnosti in obveze do mučenštva našega naroda, do Amerike in do človeštva. Kdor dela drugače, ni na dobri poti —"

Da, Tesla je bil idealist, plemenit in nesebičen in občudovan in prijubljen mož. Baš za to se je mornariška komisija vlade Zdr držav odločila lansko leto meseca septembra, da se krsti ena Liberty ship z imenom Nikole Tesle, v znak priznanja tega slavnega in neumrljivega Jugoslavana. Takoj v pričetku septembra 1943 je admiral Land, šef mornariške komisije obvestil Teslovo mečaka, dr. Sava Kosanovića o tem ter mu sporočil, da on po vabi gotovo številni ljudi in da želi da bodo prisotni pri slavnosti. Da sem bila radostna in srečna, ker sem bila med povabljenimi, ni potrebno povedati. Dr. Kosanovič je izbral gospo Vlasto Šubašič, haničev Hrvatske, za tradicionalno razbijanje steklenice šampanjca. Med drugimi prisotniki je slavnosti so bili poleg mečakov dr. Kosanovića in dr. Trbojevića sledeči: dr. Ivan Šubašič, ban Hrvatske; pisatelj Louis Adamič, Žarko Bundić, predsednik srbskega kongresa Zlatko Baloković, predsednik hrvatskega kongresa in dobro poznani violinist; Ethin Kristan, predsednik slovenskega kongresa; dobro poznani lastnik ladje Mr. Petrinović; zastopnika jugoslovanske mornarice, kapitan Antunović in Mr. Bahin in Mr. Furlan. Opisati to proslavo in občutke tega dne bi vzelo mnogo prostora in je skoro nemogoče. Toda dne 25. septembra 1943, slavnost spuščanja ladje "Nikola Tesla" v morje, mi ostane v trajnem spominu. Neopisljiv je občutek, ki smo ga, lahko rečem vsi prisotni, čutili, ko je Mrs. Šubašič razbila steklenico šampanjca ob ladji in dejala: "Krstim te na ime Nikole Tesle, nosi srečo in svobodo!"

Ladja je s tem zdrnila v morje in sledil je moment popolne temnote — in ko smo zrlj za ladjo "Nikola Tesla", ki je plavala stran od nas, je bilo rošno morskotero oko. Zakaj? To je skoro nerazložljivo.

Niti malo misem si mislila, da bom imela še kdaj priliko videti to ladjo, ki nosi ime enega največjega jugoslovanskega Amerikanca. Imela sem sicer srečo dobiti krasno skupino slik ladje in vse slavnosti, katere je vsak občudoval, ki jih je videl, ko sem bila pred kratkim doma v Clevelandu. Slike, katerih imam preko 30, bom seveda hranila kot visoko cenjeni spomini.

Dne 7. januarja je bila obletnica smrti Nikole Tesle in minulo je dobre tri mesece, odkar se je vršila slavnost spuščanja ladje, krščene z njegovim imenom. In baš ta dan sem imela zopet priliko videti ladjo "Nikola Tesla." Po treh mesecih službe se je ladja "Nikola Tesla" vrnila v New York kjer je stala nekaj dni v Hudson River, predno odide dalje.

Dasi se več ne bližji v velikih belih črkah ime Nikola Tesla, kot je bliščelo 25. septembra 1943 in se vidi, da je ladja prešla precej morja, vendar človeka globoko gine pogled na ladjo in še posebej, ko nosi ime jugoslovanskega Amerikanca, ki slovi po vsej Ameriki in po vsem svetu. Prepričana sem, da bo ladja Nikola Tesla sijajno izvršila svojo vlogo in da bo njen konec tako veličasten, kot je bila smrt Nikole Tesle.

Naj zaključim z besedami, ki jih je izrekel Tesla neki dan kot uvod govoru podpredsednika Wallace-a: "Iz te vojske, največje v zgodovini, se mora roditi novi svet, ki bo opravljal velike črte, ki jih človeštvo prenaša. Ta novi svet, v katerem ne bo eksploziranja slabih od močnih, dobrih od hudobnih,

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

ITALIJANI NA NAŠIH PLEČIH

(Konec.)

Ameriška vojaška uprava (AMG) v osvobojenem predelu Italije bo poskrbela, da bodo italijanski kmetje dobili dovolj semena, da bodo z domačimi pridelki kolikor mogoče olajšali breme zaveznikov. Vkljub temu bo najmanj 50% prebivalstva še vedno treba zalagati s živili od zunaj.

Nemci večajo in obtežujejo zavezniški problem prehrane ljudstva v Italiji s tem, da podijo preko meje v osvobojeno ozemlje dnevno kakih 1500 beguncev iz severnega predela Italije in celo iz krajev iz nasprotni strani Jadrana.

Problem še dalje kompliciran tudi po mišljenju italijanskega prebivalstva samega. Od Mussa niso ljudje nič zahtevali, kar lepo tiho so želeli in pustili, da se je koracil, kot obseden, po balkonih v Rimu in drugod, toda zdaj, ko so v deželi Amerikanci, se jim na kar naenkrat zdi, da je njih dolžnost, da skrbijo zanje. Zaveznikom se to naziranje seveda ne dopade, ker njih namen je, da se Italijanom enostavno pomagajo, da se spravijo nazaj na noge in potem sami skrbijo, da pridejo v deželo boljši časi, za katere pa se bodo morali sami potiti.

To je mogoče en vzrok zakaj ameriška ozir. zavezniška vojaška uprava v Italiji stremi za tem, da odda upravljanje civilnega življenja Italijanom saj kjer ne bo poniževanja siromašnih od silovito bogatih, kjer bo delo umna, nauka, umetnosti služiti zajednici za olajšanje in ulepševanje življenja, in ne poedincev za zbiranje bogastva. Ta novi svet ne bo svet pogruženih in ponižanih, ampak svobodnih ljudi in narodov, enakih v dostojanstvu in spoštovanju človeka."

Zlate besede, ki bodo živele na veke kot bo živele delo, slava in ime Nikole Tesle.

Anne Traven.

Hitler ščuva Japonsko

Adolf Hitler je imel daljši razgovor z japonskim poslanikom Hiroši Ošimo, in ga je hotel prepričati, da je sedaj za Japonsko najboljši čas, da za hrabro napade Rusijo, kot je napadla Združene države v Pearl Harborju. Hitler je poslaniku rekel, da se bo Rusija pridružila Ameriki in Angliji, kadar bosta z vsi silo napadli Japonsko. Hitler je priporočal, da Japonska takoj napade Vladivostok.

To je zadnja zaloga in v omejenem številu. Zato priporočamo, da kdor si želi nabaviti slovenski molitvenik, naj to sedaj stori.

Slovenski: RAJSKI GLASOVI
Velikost 3 x 4 inč; v helem celolidu; 288 strani
Cena \$1.25

Angleški: NOVA ZALOGA! "KEY OF HEAVEN"
Fino vezano; prvovrstna izdelava; v finem usnju \$1.50

Slovenic Publishing Company 216 W. 18th St., New York 11

Molitveniki

v krasni vezavi importirani iz starega kraja še pred vojno... Ko zaloga poide, je ne bo mogoče nadomestiti do konca vojne.

POD SVOBODNIM SONCEM

ROMAN — Spisal: F. S. FINŽGAR.

99

Prefekt je pravkar dvignil nogo na dvokolnico, ob znamenju pa jo je naglo umaknil, odvezal konja in se popel zopet v sedlo.

"Koliko ladij?" je zakričal čuvaju na stolp.

"Ena, brza jadnica!"

"Blizu?"

"Že spušta sidro!" Prefekt se je razveselil, da je popival prejšnji večer tako dolgo. Sicer bi se bil gotovo že odpeljal in carska ladja bi ga več ne dobila.

Okrenil je konja nazaj v mesto, zaklical pred vojašnico nekaj kratkih in rezkih besedi v povelje tamkaj stoječim Herulom in Alanom, ki so se veselili, da odide strogi prefekt vsaj za nekaj časa iz Topera, in hitro odjezdil v pristanišče.

Mešani so poznali glas trombe, ki je napovedoval, da je priplula vojna ladja. "Vojaki so bežali iz tabora v vojašnico, ljudje so trumoma drli skozi južna vrata v pristanišče. Rustik je naglo prepoznal jadnico. Bila je najboljša vojna ladja despotata Justinijana, kar jih je plulo v bizantinskih vodah. Polastil se ga je nemir. Kdo prihaja z ladjo? Kaka poročila? Morda Belizar? Ali Mundus? Razneslo se se že govorice o vojski z Italijo. Če mu odvzame Justinijan pol legije? Kaj bi sam s polovico? Komaj bi zastavil z njo topersko obzidje. In barbari na severu udarijo brez dvoma čez Donavo, ako zvedo, da ima despot svojo vojsko na zapadu. Konj je prhal, grizel v jekleno brzdico, da je četela pena v vetru, grabel z nogami, bočil vrat in se umikal močnim Rustikovi roki s tem, da se je zaganjal nazaj v množico, ki je vrela skozi vrata in kričala bežala pred nemirnim konjem.

Ko se je zazibal na morju čoln in se bližal obrežju, je Rustika čez dalje bolj skrbelo. Ljudstvo se je oziralo v njegov svečani izraz in sodilo, da se še ta dan zve novica, o kateri bodo govorili cele tedne.

Prefekt jim ni razodel z obličjem velike skrbi, ki ga je trla. Domislil se je celo, da utegne dobiti pismo, podpisano od samega despotata, ki mu odpoveduje prefekturo v Toperu ter ga kliče v Bizanc, kjer bo sicer živel v blešku, toda ob carski mezdli pošteno stradal.

Čoln se je približal ladjišču, prefekt je snel desno nogo iz stremena in hotel s sedla, da bi v svetem spoštovanju in ponižnosti sprejel visoko odposlanstvo. Njegove oči so iskale v čolnu poveljskih znakov, vsaj zlatega orla na prsih. Polagoma je zlekla noga nazaj in v posrebrni stremen in prefekt je obsedel vzravnano v sedlu, ko je zagledal sredi veslačev Azijcev in Afrikancev, pozlačeno palčko mladega centurija.

Čoln je pritisnil k bregu, ljudstvo se je nagnelo do konj, ki so obdajali prostor ob morju, kjer se je izkrcal centurio.

S prožno kretnjo pravega dvornega častnika je zavilnil konec penule krog levece, prijel za slonokosteni ročaj kratkega meča in se rahlo poklonil prefektu. Rustika je pograbilo, da se ta mladnič, centurio, vede tako ošabno in zato ni mogel zabrisati srdite poteze, ki se mu je začrtala krog ustnice.

A mladi častnik, ki se je na dvoru naučil, kako se uganejo misli z obličja, se ni splašil prefektove jeze.

"Ožgan, kakor barbar!" je razsodil v sre in rekel:

"Flavij Pavlinus, centurio palatincev, sin konzula Flavija Bazilija, prihaja na povelje prejasnega despotata, vladarja morja in zemlje, ki ti velevala —"

Ob teh besedah je bil prefekt na tleh in je poslušal globoko sklonjen povelje despotovo. Mladi gizdalineček pa je pomiknil z levim očesom, kakor je bila navada na dvoru, kadar je kdo koga ponižal ali po krivem očnil.

"— ki ti velevala, da izjavi tvoja jasnost, ali je priplula senkaj jadnica Epafrodita, velikega malopridneža in zaliveca najsvetlejšega veličanstva? Sledili smo jo do tod in sedaj je ni. Ali so nas varale kupčijske ladje, ki so nam govorile o tem?"

"Sporočil, centurio!" — Rustik mu nalašč ni nadel vzvišenega naslova, ker ga je togotila ošabnost mladega dvorjanca — "sporočil centurio, da se najpogostejši hlapec, prefekt Topera, povojnik 33. tračanske legije, prejasnemu despotu klanja v prahu in naznanja sledeče: Prišel je zalivec najsvetlejšega veličanstva v luko, odpustil sužnje in se potopil z ladjo vred. Sam sem videl!"

"Ni bilo prevare?"

"Deret vesel od ladje sem bil, ko se je pojavil na krovu Epafroditi!"

"In nato utonil?"

"Z ladjo vred."

Centurio se je zopet rahlo uklonil.

"Dovršeno!"

"Morda izvoliš v mesto?"

"Odrinem takoj! Samo prejasna despojna se zanima za to poročilo."

Centurio Flavij je skočil v čoln, rahli valovi so pljuskali ob breg za odhajajočo šajko.

Prefekt je hitro zajahal in zapodil k vratom, kjer je še vedno čakal voznik.

"Gizdalineček, ne boš oznanil prvi te novice v Bizancu! In če uničim vse konje!"

Rustik je sam zgrabil vajeti nepotrepljivih konj. Za dvokolnico se je kadilo in voz je izginil po ravni Solunski cesti proti Bizancu.

Dasi je plul Flavij s polnimi jadri in priganjal z barbarško sirovostjo veslače, se mu je zavlekla pot v Bizanc nenavadno dolgo. Takoj se je namreč dvignil močan vzhodnik in prisilil carsko brizgoplovo, da je jadra povežal. Eno samo se je bočilo v hudem vetru, da je škripal jabol. Ladja je plula proti jugu. Ob otoku Lemnu so morali celo pristati čez noč. Mornarji so se bili uprli in odrekli veslanje. Na vzhodu se je začrtala po obzorju črna proga. Vihar se je dvigal. Ko bi gnali brod proti njemu, bi ga tirali s seboj vred v pogubo.

(Nadaljevanje prihodnjaki.)

ZA KAMPANJO AMERIŠKEGA RDEČEGA KRIŽA

Na zborovanju 11. januarja v Brevoort hotelu v New Yorku je nad sto lastnikov in urednikov tujejezičnih listov obljubilo vso svojo pomoč v kampanji za sklad Rdečega križa za leto 1944.

Predsednik newyorskéga

mestnega sveta Newbold Morris je med drugim pozval bogatino, da naj letos opuste svoje običajne zabavne vožnje in potovanja ter naj mesto tega kaj več darujejo Rdečemu križu.

Zborovanju je predsedoval Sigmund Gottlob, predsed-

nik odseka za tujejezične liste, ter rekel, da je namen kampanje po celi Ameriki za Rdeči križ nabrati \$200,000,000, samo v mestu New Yorku pa \$22-386,000.

Na sliki od leve na desno so: Miss Jennie Tourel, soprani-

stinja City Center opere, ranjeni Sgt. Alex J. Kolonies, ki je opisal delovanje Rdečega križa na fronti, James M. Cecil, Stevens, Sigmund Gottlob, Newbold Morris, Mrs. Bertha Jackson in Mrs. Henry Breckenridge.

DEMOKRATSKA FRONTA JUGOSLOVANOV ŠIROM SVETA

Mobiliziranje demokratskih ali južnih Slovanov v izseljeništvu v prilog Narodne osvobodilne stvari v Jugoslaviji, ki se je pričelo po iniciativi Združenega odbora južnoslovanovskih Amerikancev, zavzema čez dalje širši krog. Pisma in brzojavi, ki se stekajo v našo centralo iz vseh krajev sveta, dokazujejo, da ogromna večina južnih Slovanov v izseljeništvu podpira ter odobrava delo Združenega odbora in z navdušenjem sledi viteški borbi jugoslovanovskih partizanov.

Jugoslovanška narodna obrana na Pacifiku, naša največja organizacija v Južni Ameriki je pristopila k demokratski fronti Južnih Slovanov v izseljeništvu.

Iz Montevidea v Urugvaj, je dobil Združeni odbor sledeči brzojav:

"Jugoslovanška narodna obrana v Urugvaj želi vzpostaviti zvezo z Združenim odborom južnoslovanovskih Amerikancev in daje v to svrhu na razpolago vse svoje moči. Istočasno z navdušenjem pozdravljamo vaše delo in se nadamo, da boste nadaljevali z vašim delovanjem dokler ho obstajala potreba in bo vzpostavljena nova demokratska Jugoslavija. Zdržite vse naše sile v Ameriki in Jugoslaviji!"

Nikola Vilhar, preds.
Nikola Vilhar je rojak dr. Adam Barleykovic, taj. Ribarja.

Drugo obvestilo smo dobili iz Chile. V zvezi z zadnjimi dogodki v Jugoslaviji, je jugoslovanška narodna obrana v Chile poslala kralju Petru brzojav naslednje vsebine:

"Jugoslovanška narodna obrana na Pacifiku, svobodno demokratično združenje jugoslovanovskih izseljenikov z enakim ponosom priznava vse brate ki se bore za osvobodjenje domovine. Ona je spričo tega z zaupanjem gledala na izjave vlade Vašega veličanstva, katere zanikajo patriotični duh borbe partizanskih sil, ko zavestni ministri gospod Cordell Hull in Richard Law, dajejo javno priznanje važnosti partizanske borbe proti nemškemu vpadniku. Zaklinjamo Vaše veličanstvo v teh usodnih časih za naš narod, da v sporazumu z našimi velikimi zavezniki reši to vprašanje složnega nastopa z narodom v domovini v svrhu strnjenja borbe za skorajšnje osvobodjenje naše skupne domovine."

Najzadnje poročilo na je prišlo iz daljne Nove Zelandije, odkoder je "Sve Slavanski Savez" iz Auckland poslal Združenemu odboru brzojav v katerem pravi:

"Pozdrave! Pošljite slike maršala Tita. Živela bratska edinost vseh Slovanov! — R. Kumarić, Sve Slavanski Savez."

V Montevideu je pričela pred par tedni izhajati nova publikacija pod naslovom "Nova Jugoslavija." Urednik je Nikola Valković. List zastopa stališče vseh naprednih Jugoslovanov.

Sle jugoslovanovskih izseljenecv se zbirajo v vedno večjem številu in demokratska fronta južnih Slovanov stopa naprej k cilju.

Združeni odbor južnoslovanovskih Amerikancev

GLASBA POLARNEGA MRAZA

Potovalci, ki so se seznanili s Sibirijo v najhujših zimah, poročajo o svojevrstnih zvokih ki jih proizvajajo vse stvari pri temperaturi 50 stopinj pod ničlo. Te zvoke so imenovali "glasbo mraza." Neki potovalec opisuje svoje vtise in trdi, da je ta "koncert" hujši od mraza samega. Nad zemljo se oglašajo sikajoči zvoki, ki ga ni mogoče opredeliti, vse zveni, kakor da udarja kovina ob kovino. Ljudje ne govorijo več, živali molče, konjska podkev udarja ob kamen, kakor da poje zvon. Prav tako se oglašajo debla, če udarš nanj, kakor da je iz jekla. Kadar se bližajo sani, čuješ strahovito zvenenje.

Nekega dne — pripoveduje spremljevalec gnat s seboj, spremljevalec gnat s seboj. Bila sta krepka moža, toda ko sta hotela odrezati kos gnjati, je zavzvenelo, kakor da udarja kladivo po nakovalu in ves napor je bil zaman. Ostala sta lačna. Drugič sta se peljala s sanmi. Presenetil ju je enako meren, nepretrgan glas. Ko sta dospela do konca, sta ugotovila, da izvira ta glas od kosa zledenega mleka, ki je udarjal proti zledeneli kokoši. Tam prevažajo mleko pozimi namreč tako, da ga puste zledeneti okrog palice.

Sani škripajo kakor diamant preko stekla. Sonce je podobno veliki bakreni krogli in visi le malo ur nad obzorjem. Hitreje izginja in potem čuješ v strašni noči samo tisto nepretrgano sikanje. Takšna je nenavadna "glasba mraza". Lahko smo veselili, da pri nas ni zima, v kateri bi se seznanjali s takimi močmi.

ANEKDOTA

Sloviti konjeniški general prof Sponek, ki je cesarju služil več manj nego 65 let z mrtvim v roki, je tožil za svoje "otroke" kirasirje vsakokrat eretike sebe, preden jih je povedel v bitko. Konjeniki so pravili: "Če ostane ata Sponek še nekaj časa z nami, bo povil šez nas vseh stare babe."

Ta mehkost na starega imaka ni ovirala, da bi se v bitki sam ne boril kakor lev, da bi s svojimi "otroki" občajno ne odločil izida.

"BIBLIJA" ZA LETALCE

Tik pred začetkom sedanje vojne je izdal zdravnik nemških letalskih sil dr. Heinz najhno knjižico z naslovom: "Zdravniška navodila za letelce posadke." Velik uspeh je imela v ameriških letalskih krogih. Knjižica je res zelo koristna in potrebna letalcem, da točno vedo kako se jim je vesti v primeru zračne višinske bolezni, krvnega pritiska v težavah pri dihanju, nezvesti in podobnih okoliščinah, s katerimi mora vsak letalec računati. Za laika ni morda najbolj zanimivo v tej knjižici to da mora imeti vsak letalec v višini 5000 metrov kisikovo masko za dihanje, to večina ljudi že ve. Mnogim se morda ni znano, da je največji letalec sovražnik sredozemska sila zemlje, ki v trenutku naglih obratov, stružnih dvigov pri strmoglavcih ali po odmetu bombe pri bombnikih zgrabi letaleca ga hoče vreti s sedeža in za sekundo osamkrat poveča njegovo težo. Krvni pritisk se po troji, kri mu je težja od železa. Zdravilnega sredstva proti temu ni. Pomagano bi mu bilo, če bi se mogel vleči na hrbet. Kako naj to stori v letalu, je drugo vprašanje.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —
UNITED STATES
oziroma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam le priročno

Sedaj \$2

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal REV. KAZIMIR ZAKRAJSEK

Tu spodaj so priročena nekatera mnenja naših rojakov in rojakin, ki jih je pisatelj knjige prejel od onih, ki so knjigo naročili in prebrali. To je samo en del teh mnenj, ker radi pomanjkanja prostora ni mogel prebrati vseh.

Cleveland, O. — Vaša knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" sem prejel. In če povem, da sem jo že isti večer prebral do polovice in naslednji dan pa do konca, je dovolj priznanja za nje vsebino.

Greaney, Minn. — Sedaj, ko sem prebrala Vašo knjigo: "Ko smo šli v morje bridkosti", vam hočem povedati, da tako zanimive knjige nisem še brala. Kako lepo in jasno ste popisali pot slovenskega naroda v morje bridkosti. Ne vem, kako bi jo mogla dovolj priporočiti vsem ameriškim rojakom.

Aurora, Ill. — Knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" mi tako zelo ugaja, da takoj naročim še eno za svojo prijateljico.

Los Angeles, Cal. — Sprejela sem poslano knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" in zelo se mi dopade. Tudi zemljevid Slovenije mi ugaja. Pokazala sem jo rojaku, ki jo tudi hoče imeti. Tu pošiljam naročilo.

Morgan, Pa. — Vaša knjiga zasluži vse priznanje in zato pa tudi zasluži, da pride našim ljudem v roke.

Walsenburg, Colo. — S knjigo "Ko smo šli v morje bridkosti" ste storili veliko narodno delo. Želim, da bi se štala pa vseh naših naselbinah. Jaz jo vsem priporočam.

Knjigo lahko naročite pri:

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 West 18th Street New York 11, N. Y.

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Andrej Ternovec

Spisal Ivan Albreht

Cena 50 centov

Balade in romance

3. izdaja — A. Askere

Cena 50 centov

Ko smo šli v morje bridkosti

Spisal Rev. K. Zakrajsek

Knjiga pripoveduje, kako je Hitler nastavljal imenice in sanjke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo že dolgo prej kot to je napadel.

Knjiga je v platnu vezana in ima 207 strani.

Cena \$2.—

Državlanski priročnik

(V slovenščini)
Knjižica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan.

Cena 35 centov

Bolgarski biser

Povest — Spisal Vito Jelenc

50 centov

Slutnje

Spisal Ivan Albreht

Cena 50c

Živi izviri

Spisal Ivan Matičič

Knjiga je svojevraten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinaestih dolgih poglavjih opisanih trinaest rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
V platnu vezano

Cena \$2.—

POUČNI SPISI

Pohorske poti

Spisal Janko Glaser

Cena 50c

Angleško Slovensko Berilo

(F. J. Kern) — Vesnana knjiga

Cena \$2.—

Knjiga o dostojnem vedenju

111 strani.

Cena 50 centov

Mlekarstvo

Spisal Anton Pevec. 8 slikam.

168 strani. — Knjiga za mlekarje in farmerje v splošnem.

Cena 50 centov

Obrotno knjigovodstvo

258 strani, ezana. — Knjiga je namenjena v prvi vrsti na stavbo, umetno in strojno knjigovodstvo ter šolemlinarstvo.

Cena \$1.—

Ako naročite knjigo, priložite k naročilu U. S. oziroma Canadian Money Order za omejeno svoto. Manjše svote, lahko pošljete v U. S. znakih po 2. oziroma 3 cente.